

DOMÁCÍ NÁSILÍ Z POHLEDU TRESTNÍHO PRÁVA

PETR AULICKÝ

Právnická fakulta, Masarykova univerzita, Česká republika

Abstract in original language

Príspevek sa zabyvá problematikou domáciho násilí z pohľadu trestného práva. Porovnáva predchádzajúcu právnu úpravu, pred prijatím špeciálnych ustanovení dopadajúcich na prípady násilí, s úpravou aktuálnou. Ďalej sa zabyvá statistickým rozborom tejto činnosti najmä z pohľadu činnosti štátneho zastupiteľstva. Rovnako sa v krátkosti venuje problematike tzv. stalkingu, ktorý je s problematikou domáciho násilí často spojený.

Key words in original language

Domáci násilí; štátny zastupiteľstvo; stalking; nebezpečné pronásledovanie; týranie osoby žijúcej v spoločnom bydlí.

Abstract

The paper focuses on the issue of domestic violence from the criminal law point of view. It compares the previous legislation, before an enactment of special provisions for cases of a domestic violence, with the current legislation. The contribution after it deals with statistical analysis of this crime, particularly in terms of activity of public prosecutor's office. It also briefly concerns with the so-called stalking crime, which is often closely connected with issues of a domestic violence.

Key words

Domestic violence; the Public Prosecutor Office; stalking; dangerous pursuit; cruelty to a person living in a common dwelling.

1. ÚVOD

Domáci násilí patrí dlhodobě k nejvýznamnějším společenským problémům; výsledky výzkumu, který v loňském roce opakovaně po pěti letech provedla agentura STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s., potvrdily, že v České republice musí během svého života opakovanému násilí ze strany blízké osoby čelit minimálně 16 % dospělých lidí.

Ačkoliv se jedná o problém spíše obecně kriminologický, mající významné přesahy do oblasti sociologie, psychologie či sociální antropologie, pro naše účely budou klíčové zejména jeho aspekty právní.

Obrazně se dá říci, že české právo se s tímto sociálně patologickým jevem potýká na několika frontách. Za prvé jde o oblast trestně právní, za druhé správně právní a za třetí civilně právní.

Před přistoupením k těmto jednotlivým oblastem je však třeba nejprve připomenout ústavní zakotvení, z něhož všechny tyto instituty vychází. Bude se jednat v první řadě o právo na život a právo na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, jak jsou zakotveny v čl. 6 a čl. 7 Listiny základních práv a svobod. Tato obecná pravidla pak nacházejí svůj odraz i v několika mezinárodních dokumentech, z nichž za nejvýznamnější je možné považovat čl. 5 Evropské Úmluvy o lidských právech a část třetí Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Důležité je také zmínit rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva ve věci *Irsko vs. Velká Británie* z roku 1978., dle kterého je domácí násilí „špatné zacházení, které má u oběti vzbudit pocit strachu, úzkosti a podřazenosti a které je schopné pokořit ji, ponížít a případně zlomit její fyzický nebo morální odpor“. Ponižující zacházení pak definoval Evropský soud pro lidská práva ve svém rozhodnutí ve věci *Dánsko, Francie, Norsko, Švédsko a Nizozemí vs. Řecko*, 1969 jako „zacházení, jež hrubým způsobem pokořuje jednotlivce před jinými osobami nebo ho nutí jednat proti své vůli nebo proti svému svědomí“

2. TRESTNÍ PRÁVO

Ohledně trestního práva se dá říci, že v systému ochrany proti domácímu násilí zastává zejména roli represivní. I zde je dobré se přidržit tradičního dělení a zabývat se zvláště instituty trestního práva hmotného a trestního práva procesního; významné však budou v tomto případě především ustanovení hmotněprávní.

Nejprve je třeba si uvědomit, že české trestní právo pojem „domácí násilí“ nezná; v trestním právu hmotném tak půjde o naplnění znaků konkrétních skutkových podstat jednotlivých trestných činů, přičemž půjde zejména o trestné činy proti životu a zdraví a trestné činy proti majetku. Za „nejspeciálnější“ skutkovou podstatu je možné považovat ustanovení § 199 zákona č. 40/2009 Sb. (dále jen Tr. zák.) nazvané týrání osoby žijící ve společném obydlí. Tento trestný čin byl do předcházejícího trestního zákona č. 140/1961 Sb (dále jen „TrZ“). vložen poměrně nedávno, a to novelou č. 91/2004 Sb. právě pro potřeby boje proti domácímu násilí, a to do ustanovení § 215a pod názvem týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě a byla mu určena trestní sazba odnětí svobody do tří let. V rámci přijetí nového trestního zákoníku pak byla tato sazba zvýšena na v současnosti platných šest měsíců až čtyři léta odnětí svobody. Pojem týrání pak v souvislosti s tímto trestným činem definoval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 14.9.2005, sp. zn. 3 Tdo 1160/2005 jako „takové jednání pachatele, které se vyznačuje zlým nakládáním buď s blízkou

osobou, nebo i jinou osobou, s níž pachatel žije ve společném bytě či domě, a současně se vyznačuje i určitou mírou trvalosti a dosahuje takové intenzity, aby bylo způsobilé vyvolat stav, který pociťuje postižená osoba jako těžké příkoří, resp. psychické nebo i fyzické útrapy. Zákon přitom nevyžaduje, aby týrání mělo povahu fyzického násilí, popřípadě též spojeného s následky na zdraví týrané osoby. Použití fyzického násilí může mít v takovém případě vliv na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, popřípadě (dojde-li k zákonem předpokládanému následku) i na právní závěr o souběhu trestného činu podle § 215a TrZ s některým dalším trestným činem.“ O dobrém legislativním nastavení této skutkové podstaty svědčí i její praktické využívání orgány činnými v trestním řízení - v roce 2008 došlo k 524 případům spáchání tohoto trestného činu, přičemž 446 osob bylo obžalováno, proti 12 byl podán návrh na potrestání, v osmi případech došlo k podmíněnému zastavení trestního stíhání a v jednom případě bylo schváleno narovnání, v roce 2009 pak došlo k 469 případům spáchání tohoto trestného činu, přičemž 407 osob bylo obžalováno, proti 10 byl podán návrh na potrestání, v šesti případech došlo k podmíněnému zastavení trestního stíhání a v žádném případě nebylo schváleno narovnání, Mezi ostatní skutkové podstaty dopadající na danou problematiku pak může patřit trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 Tr. zák. (§ 197a TrZ), trestný čin ublížení na zdraví dle § 146 resp. 145 Tr.zák. (§ 221 TrZ resp. § 222 TrZ), trestný čin týrání svěřené osoby dle § 198 Tr. zák. (§ 215 TrZ), trestný čin vraždy dle § 140 Tr. zák. (§ 219 TrZ), trestný čin omezování osobní svobody dle § 171 Tr. zák. (§ 231 TrZ), trestný čin vydírání dle § 175 Tr. zák. § 235 TrZ), trestný čin porušování domovní svobody dle § 178 Tr. zák. (§ 238 TrZ), trestný čin znásilnění podle § 185 Tr. zák. (§ 241 TrZ), či trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru dle § 208 Tr. zák. (§ 249a TrZ). Přesto, že nový trestní zákoník není již oficiálně stavěn na materiálně formálním pojetí trestnosti, ani v současné době není možné materiální stránku tak zcela přehlížet. Došlo totiž k jejímu vtělení do tzv. materiálního korektivu, který je zakotven v § 12 Tr. zák, přičemž většina autorů¹ se shoduje na tom, že i nadále zde neexistuje čistě formální pojetí. U všech těchto trestných činů tak není možné opomenout, že kromě formálního naplnění znaků skutkové podstaty musí daný skutek obsahovat taktéž určitý stupeň nebezpečnosti pro společnost, přičemž splnění této podmínky nemusí být vždy zcela bezproblémové - jako srovnání může posloužit rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 7.2.2001, sp. zn. 5 Tz 20/2001, v němž soud v řízení o stížnosti pro porušení zákona přisvědčil tvrzení státní zástupkyně, že stupeň nebezpečnosti chování obviněného pro společnost „není vysoký a to zvláště s přihlédnutím k okolnostem, za kterých byl trestný čin spáchán – tedy v okamžiku, kdy žádal poškozenou – svoji manželku, aby se snažila nalézt společné řešení jejich manželské krize“. Zde je dobré připomenout,

¹ V. Kratochvíl, P. Šámal.

že nový trestní zákoník, jenž má vstoupit v platnost 1. 1. 2010 již nevychází z principu materiálně-formální trestní odpovědnosti, nýbrž pouze formální a zkoumání materiální stránky trestných činů tak nově již nebude relevantní. Co naopak v novém trestním zákoníku přibude, je skutková podstata trestného činu zabití, jež je konstruována jako alternativa k trestnému činu vraždy, pokud pachatel splní určitá zákonná kritéria, z nichž jedním je právě možnost, že jedná v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného - typicky tedy např. dlouhodobého týrání či jiného domácího násilí.

Ohledně trestního práva procesního je pak možné *de lege ferenda* zmínit návrh nového trestního řádu, který počítá se zavedením předběžných opatření i do trestního řízení. Tato předběžná opatření by byla použitelná v případě dostatečně odůvodněného podezření ze spáchání trestného činu a zároveň potřeby ochránit poškozeného či společnost před opakováním či pokračováním trestné činnosti. Jelikož by takovýmto předběžným opatřením bylo možné uložit obviněnému např. zákaz styku s poškozeným či zákaz návštěv určitých míst, je jasně patrné, že tato ustanovení by byla velice dobře využitelná právě v boji s domácím násilím.

3. STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ

S vědomím, že boj s problematikou domácího násilí je možné vyhrát pouze v případě koordinovaného úsilí všech zainteresovaných složek, byla právě tato trestná činnost určena jako jedna z priorit činnosti státního zastupitelství. To by se mělo projevit zejména ve větším důrazu na dohledovou činnost a také v koordinaci činnosti na úrovni všech stupňů státního zastupitelství za metodického a odborného vedení Nejvyššího státního zastupitelství.

Chceme-li zodpovědět otázku, jak se s trestnými činy obsahujícími v sobě prvek domácího násilí vypořádávala státní zastupitelství v přecházejících letech, je nutné se zaměřit na několik statistických analýz. Pro základní orientaci je možné v jednoduché tabulce nejprve uvést celkový počet případů domácího násilí za roky 2007 a 2008 – bohužel za minulý rok nemá autor tyto statistiky k dispozici, avšak pro provedené analýzy to není nezbytně nutné.

Počet případů domácího násilí dle jednotlivých krajů v letech 2007 a 2008

2007

2008

Městské státní zastupitelství v Praze	44	30
Krajské státní zastupitelství v Praze	24	39
Krajské státní zastupitelství v Českých Budějovicích	68	64
Krajské státní zastupitelství v Ústí nad Labem	71	63
Krajské státní zastupitelství v Hradci Králové	69	42
Krajské státní zastupitelství v Plzni	41	40
Krajské státní zastupitelství v Brně	114	112
Krajské státní zastupitelství v Ostravě	184	126
Česká republika celkem	615	516

Z této tabulky je seznatelné, že v posledních dvou letech se počet státními zastupitelstvími vykázaných případů domácího násilí pohybuje okolo pěti až šesti set ročně. Tento počet velmi dobře koresponduje s rámcovým počtem vykázaní dle zákona o policii mezi lety 2007 a 2008, k němuž došlo v 862, respektive v 679 případech. Rovněž lehce klesající meziroční křivka počtu případů domácího násilí ze statistik státního zastupitelství odpovídá klesajícímu trendu využívání oprávnění vykázaní. Již méně korespondující hodnotou je pak rozložení dle typu oběti - zatímco trestněprávní statistiky státního zastupitelství uvádějí ženu jako oběť přibližně desetkrát častěji než muže, počet vykázaných mužů byl v loňském roce vyšší téměř patnáctkrát (v roce 2007 dokonce pětadvacetkrát).

Zajímavé jsou pak také odchylky v počtu případů mezi jednotlivými obvody krajských státních zastupitelství; zatímco v obvodu Krajského státního zastupitelství v Ostravě bylo v loňském roce evidováno 126 případů, v nichž došlo k domácímu násilí, v případě obvodu Městského státního zastupitelství v Praze to bylo pouze 30 případů; bohužel z těchto údajů nelze paušálně dovodit, že některá státní zastupitelství jsou v tomto směru vytíženější než jiná, jelikož tyto statistiky vychází ze statistických listů trestních, kde je sice uveden jako jeden z podstatných znaků rovněž znak pro domácí násilí, avšak z technické povahy systému není možné stoprocentně dovodit, zda skutečně byl daný znak vyplněn jako NE, či zda byl pouze ignorován.

Při bližším statistickém rozboru je dále možné zjistit, že v celkovém počtu případů domácího násilí skutečně dochází nejčastěji ke kvalifikaci jednání

jako trestného činu dle § 215a TrZ, týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě, a to v např. v obvodu Krajského státního zastupitelství v Brně v 80,4 % případů v roce 2008, respektive dokonce ve více než 85 % případů v roce 2007. Ostatní trestné činy se objevují již v míře daleko nižší - okolo 10 % dochází ke kvalifikaci jednání jako trestného činu týrání svěřené osoby dle § 215 TrZ a násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 197a TrZ a pouze přibližně v 7 % k trestnému činu ublížení na zdraví dle § 221 či dle § 222 TrZ. Ostatní trestné činy se uplatňují pouze sporadicky a není třeba je tedy znovu vypočítávat; za zmínku snad stojí pouze skutečnost, že v roce 2008 ve dvou a v roce 2007 dokonce téměř ve třech procentech byl případ domácího násilí spojen s trestným činem vraždy dle § 219 TrZ.

Dále je nutné připomenout, že nelze samozřejmě ztotožňovat vykázaný počet případů domácího násilí s počtem případů, v nichž byla podána obžaloba či návrh na potrestání - na druhou stranu s ohledem na specifčnost této trestné činnosti jde o procento velmi vysoké - v obou sledovaných letech přesáhlo 80 % hranici. Další přibližně 3 % pak tvořil počet případů, jež byly podmíněně zastaveny dle § 307 TrZ. Z důvodu, že některé zmiňované trestné činy spadají do kategorie, kde je trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného, je velice důležitým ukazatelem počet věcí, u nichž došlo k zastavení trestního stíhání dle ustanovení § 172 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 11 odst. 1 písm. i) trestního řádu, respektive k odložení věci dle § 159a odst. 2 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. i), tedy z důvodu, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět. Relativně vysoké procento případů (více než třetina), kdy k tomuto postupu došlo, se objevuje v případě trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 197a TrZ a dále pak v případech ublížení na zdraví dle § 221 či dle § 222 TrZ. Nelze ovšem ani ignorovat skutečnost, že tento postup se uplatnil i u tak závažných trestných činů, jakým je trestný čin znásilnění dle § 241 TrZ. Za velice pozitivní lze považovat fakt, že trestných čin týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě dle § 215a do této kategorie nepatří; avšak ani v případě tohoto trestného činu si nelze nevšimnout, že zde dochází v poměrně vysokém procentu (přibližně 11%) případů k zastavení trestního stíhání či postoupení věci, tedy k postupu, jež naplňuje znaky § 174a trestního řádu a podléhá tak přezkumu nejvyššího státního zástupce. Je třeba přiznat, že Nejvyšší státní zastupitelství shledalo v několika případech, že byl nedostatečně zjištěn skutkový stav, čímž došlo k porušení § 2 odst. 5, 6 trestního řádu a usnesení nižších státních zastupitelství zrušilo jako nezákonné. Jako typický příklad je možno uvést situaci, kdy zastavení trestního stíhání následuje bezprostředně poté, co poškozený odmítne vypovídat na základě § 100 tr. řádu, aniž by byly zajišťovány další důkazy a prověřeny okolnosti, které vedly k odepření výpovědi. K odepření výpovědi dochází často v tísní, pouze ze strachu z obviněného. Například v jednom případě poškozená odepřela výpověď tři hodiny poté, co byl podezřelý propuštěn z vazby. Následně bylo trestní stíhání zastaveno, i když vše nasvědčovalo tomu, že došlo k trestnému činu týrání osoby žijící ve

společně obývaném bytě podle § 215a tr. zákona. Dalším problematickým momentem pak bývá vypořádání se s nutností vzniku tzv. syndromu týrané osoby, v jehož rámci není občas důsledně dodržován judikaturou jasně formulovaný závěr, že vznik syndromu týrané osoby není součástí skutkové podstaty trestných činů podle § 215 a § 215a tr. zákona; toto ovšem nelze zaměňovat s možností úplné absence určité míry trvalosti týrání, jak judikoval Nejvyšší soud. V situaci, kdy bylo např. zjištěno, že obviněná opakovaně udeřila rukou do obličeje svého jedenáctiměsíčního syna, přičemž z psychologického a psychiatrického posudku vyplynulo, že „její rodičovské předpoklady jsou ztížené“ a nezletilý byl svěřen do péče svých prarodičů a nad jeho výchovou byl stanoven dohled, bylo zastavení trestního stíhání z důvodu, že jednání obviněné bylo impulzivní a nenaplnilo tak vyšší stupeň hrubosti a delší dobu trvání, zcela na místě.

Nakonec je možné říci, že počty vykázané státními zastupitelstvími jsou řádově nižší, než ty, které jsou udávány různými neziskovými organizacemi. Tento rozdíl je bezesporu dán vysokou latencí tohoto druhu kriminality a nelze v něm proto spatřovat pochybení ze strany státního zastupitelství. Jasně patrný je tento rozdíl zejména na problematice domácího násilí páchaného na seniorech - dle záznamů ze statistických listů trestních se jedná pouze o okrajovou záležitost projevující se několika případy za rok, avšak z činností neziskových organizací je patrné, že se jedná naopak o závažný a rozsáhlý problém postihující až tisíce seniorů. Tuto závažnou skutečnost si pak uvědomují i orgány činné v trestním řízení. Řešení je však velice obtížné, a to vzhledem ke zmiňované latenci a zejména pak odmítavému postoji seniorů ke spolupráci s Policií ČR či státním zastupitelstvím. Typickým vzorem pak je situace, kdy senior raději trpí vlastní týrání, než by proti agresoru, jenž pochází ve velké části případů přímo z rodiny oběti, vypovídal. Důvody spočívají jak ve fyzické i psychické závislosti na agresorovi, tak i studu za to, jak se k němu příbuzní chovají, ale i studu za sebe, že svou situaci nechal dojít tak daleko a nedokázal ji účinně řešit. Velmi dobře tento těžko proniknutelný kruh vystihuje, z úst týraných seniorů často slýchané, tvrzení, že „už je jim jedno, jak se k nim ostatní chovají, že oni už nějak dožijí“. Jedinou možnou pomocí je tak důsledná spolupráce všech orgánů činných v trestním řízení, a to nejen mezi sebou, ale i s různými sdruženími věnujícími se této problematice, stejně jako s organizacemi a pracovníky působícími v oblasti poskytování sociálních služeb.

Stalking

Jako poslední kapitolu jsem se rozhodl zařadit specifickou problematiku tzv. stalkingu, a to i přesto, že se nejedná o zcela „čisté“ domácí násilí, avšak dle autora by měla být tato problematika pod tento pojem řazena, jelikož vykazuje velké množství shodných znaků.

Je třeba odlišovat, zda se jedná o tzv. „čistý“ stalking bez dalších doprovodných činností, či zda je toto pronásledování spojeno s dalšími nežádoucími projevy. Pouhý stalking ve smyslu opakovaného obtěžování oběti nevyžádanou pozorností dle současné právní úpravy trestný není. Trestné mohou být pouze jednotlivé činnosti, které jsou s ním často úzce spojeny - zde je možné si představit, že by mohlo dojít např. k naplnění skutkové podstaty trestného činu omezování osobní svobody dle § 171 Tr. zák. (§ 231 TrZ), trestného činu porušování domovní svobody dle § 178 Tr. zák. (§ 238 TrZ), trestného činu vydírání dle § 175 Tr. zák. (§ 235 TrZ), trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 Tr. zák. (§ 197a TrZ) v případě vyhrožování usmrcením, těžkou újmou na zdraví nebo jinou těžkou újmou takovým způsobem, že to může vzbudit důvodnou obavu, či trestných činů poškozování cizí věci dle § 228 Tr. zák. (§ 257 TrZ) a výtržnictví dle § 358 Tr. zák. (§ 202 TrZ) v případě, že pachatel své oběti například rozbije okno u domu či poškrábe lak u auta, či se chová na veřejnosti jinak nevhodně.

Oproti tomu nově navrhovaná úprava již je naopak velice konkrétní a stanoví jako podmínku stalkingu dlouhodobost a způsobilost vzbudit v pronásledovaném důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví k tomu kumulativně jednu z taxativního seznamu alternativních možností, a to:

1. vyhrožování ublížením na zdraví nebo jinou újmou pronásledovanému nebo jeho osobám blízkým,
2. vyhledávání osobní blízkosti pronásledovanému nebo jej sleduje,
3. vytrvalé kontaktování pronásledovaného prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak,
4. omezování pronásledovaného v jeho obvyklém způsobu života, nebo
5. zneužívání osobních údajů pronásledovaného za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu.

Za dané chování je pak stanoven trest odnětí svobody až na jeden rok nebo zákaz činnosti. V případě, že by ke spáchání tohoto trestného činu došlo vůči dítěti nebo těhotné ženě, se zbrání, nebo nejméně se dvěma osobami je zde stanoven trest odnětí svobody na šest měsíců až tři let.

Ač to nespadá do trestněprávní oblasti, je třeba uvést, že druhou možností obrany proti stalkingu je v současné době podání civilní žaloby na ochranu

osobnosti dle § 13 občanského zákoníku. Dále existuje možnost uložení předběžného opatření dle § 76b občanského řádu soudního, aby se účastník, proti kterému návrh směřuje „zdržel setkávání s navrhovatelem a navazování kontaktů s ním“ respektive, aby „dočasně opustil byt nebo dům společně obývaný s navrhovatelem, jakož i jeho bezprostřední okolí, nebo do něj nevstupoval“. Této možnosti není příliš využíváno, jelikož obě možnosti uvedené ve výčtu jsou velmi obecné a nebyly v době svého vzniku směřovány proti případům stalkingu, ale proti projevům domácího násilí. K této situaci dochází i přesto, že výčet není taxativní a je možné ho rozšířit soudem nebo navrhovatelem. V současné době je ve druhém čtení legislativního procesu již návrh novelizace tohoto ustanovení, jež by měl rozšířením zmíněného výčtu tyto nedostatky odstranit a umožnit lepší možnost aplikace tohoto ustanovení právě ve prospěch osob bezprostředně ohrožených stalkingem. Ani tato novelizace však úpravu nezabavuje podmínky, dle které je návrh na vydání předběžného opatření oprávněna podat pouze osoba, jejíž „život, zdraví, svoboda nebo lidská důstojnost vážným způsobem ohrožen“. Přesto, že podání návrhu na vydání předběžného nemusí navazovat na předchozí rozhodnutí Policie ČR o vykázání dle § 44 zákona o policii České republiky, jedná se o podmínku velice restriktivní a lze pouze doufat, že na ni bude soudní praxí nahlíženo z pohledu důvodové zprávy k této novelizaci, jež prohlašuje, že „takovéto jednání (myšleno stalking) též závažným způsobem ohrožuje svobodu a lidskou důstojnost obětí“. Jen takto bude vůbec možné tato opatření využívat jako preventivního nástroje a nikoliv až v případě vyhocení situace, při které hrozí přímá fyzická agrese.

Na závěr je třeba ještě doplnit, že v této problematice neexistuje paušální pohled, každé jednání musí být posuzováno individuálně s ohledem na konkrétní okolnosti a rozhodně v případě jakýchkoliv obav je třeba se obrátit na Policii ČR či státní zastupitelství, kde se lze domoci nejen ochrany, ale i jiné kvalifikované pomoci, byť třeba spočívající jen v doporučení, jak postupovat dále.

4. ZÁVĚR

I když se mnohdy může zdát, že boj proti domácímu násilí je, zejména kvůli extrémně vysoké latentci této kriminality, marný, není možné se vzdávat, ale naopak je potřeba pomoci právních i mimoprávních prostředků proti němu bojovat. Jako velký pokrok se ukazuje např. zakotvení popisované možnosti vykázání dle zákona o policii, předběžného opatření dle občanského soudního řádu, či zřizování intervenčních center², vzniklých jako jedna ze

² Seznam intervenčních center je dostupný na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí na

služeb sociální prevence na základě §60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jakožto zařízení, kam se mohou obracet osoby, jež jsou ohrožené domácím násilím, v jejichž případě byl proti osobě násilně uplatněn institut vykázání. Naproti tomu existuje ještě mnoho nedostatků jako je např. neexistence zákona, zabývajícího se výhradně domácím násilím, jako je například v rakouský Zákon na ochranu před násilím v rodině³, či v německý zákon o zlepšení občanskoprávní ochrany v případě násilných činů a omezování osobní svobody a zároveň i usnadnění přenechání bytu manželů po rozluce⁴. Jedním z největších pokroků na tomto poli však zcela jistě zůstává registrace zvýšeného zájmu o problematiku domácího násilí ze strany společnosti u běžné veřejnosti, kde pomalu dochází k posílení názoru, že domácí násilí není okrajová záležitost, ale závažný společenský problém, který vyžaduje zásahy ze strany státu a k růstu přesvědčení, že okolí nemůže zůstat k projevům domácího násilí lhostejné, protože rodina sama na jejich řešení nestačí⁵.

Literature:

- Kratochvíl, V.: Kurs trestního práva : trestní právo hmotné : obecná část. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009. 797 s. ISBN 9788074000423.
- Kuchta, J.: Kurs trestního práva : trestní právo hmotné : zvláštní část. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009. 617 s. ISBN 9788074000478.
- Šámal, P., Púry, F., Rizman, S.: Trestní zákon : komentář. 6. dopl. a přeprac. vyd. Praha : C.H. Beck, 2004. s. ISBN 8071798967.
- Šámal, P.: Trestní zákoník : komentář. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2010. s. ISBN 9788074001789.

Contact – email

petr.aulicky@seznam.cz

http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1235577169074_1&zak=&sd=interven%C4%8Dn%C3%AD+centra.

³ 759. Spolkový zákon: Spolkový zákon o ochraně před násilím v rodině GeSchG, č. GP XX RV 252 AB 407 S.47.BR 5300 AB 5311 S 619, ze dne 30. prosince 1996. Speciální zákony pro tuto problematiku mají ale i Německo, JAR, Turecko nebo USA.

⁴ BT Drucksache 14/5429 a 14/7279, přijat 8.11.2001, s účinností k 1.1.2002.

⁵ Vyplyvá ze srovnávacích statistik Bílého kruhu bezpečí, o. s. mezi lety 2001 a 2006, dostupných na <http://www.domacinasili.cz/cz/redakce/statistiky/shrnuti-zakladnich-vysledku-cervenec-2006/r92>.